

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Helyes választás.

Helyesen választani — már tudni-
illik két baj közül — és e választást
illetőleg minél gyorsabban tisztába jönni:
ez kétségkívül nagy mesterség.

Olyan képesség ez, melyet az
embernek kicsi gyermekkorában már
gyakorolnia kellene, mely nem születik
az emberrel, hanem gyakorlás, gondol-
kodás és éber figyelem által kell azt
elsajátítani.

Azok az egyszerű esetek nem épen
fölötte sűrűn fordulnak elő az életben,
ahol két cselekmény között választha-
tunk, melyeknek egyike nyilvánvaló
előnyt, a másik meg szintoly hátrányt
von maga után. Ilyen esetben a leg-
korlátoltabb észnek is könnyű a vá-
lasztás.

De ahhoz már több kell és pedig
fontos esetekben kiváló lélekjelenlét
és világos ítélő tehetség, hogy
gyorsan felismerhessük a két baj kö-
zül, melyik a kisebbik, ha mind a két
felől hátrányok és kellemetlenségek
mutakoznak.

Ha figyelemmel észleljük az élet

folyamatát, bizonyára észre kell vennünk,
hogy e felismerésre, egy kisebb bajnak
önkéntes elvállalására, miáltal a na-
gyobbat kikerülhetjük, majdnem min-
den órában szükségünk van, sőt bát-
ran lehet állítani: életünk főfeladatai-
nak egyike az, hogy két baj közül
mindig a kisebbiket válasszuk.

Olyan esetekről nem is szólunk,
ahol a választás annyira könnyű és
magától értetődik, hogy szükségtelen a
meggondolás.

Ki ne venne be bármi rossz ízű
gyógyszert, minden habozás nélkül, ha
azáltal valami betegségtől meggyógyul-
hat?

Ki gondol arra, hogy tán meg-
húti magát, ha valakit a vízbefulástól
megmenthet?

De vannak más, komoly életké-
rdekek, melyek gyakran felmerülnek,
amikor mind a két baj egyenlő nagy-
nak, egyenlő súlyosnak látszik s me-
lyek egyikét semmiképen sem lehet
kikerülni s melyekben nehéz felelősség
is rejlik s helyes vagy helytelen „vá-
lasztásunktól“ saját vagy szeretteink

boldogsága vagy boldogtalansága függ;
igaz, hogy ilyen kérdéseknél legritkább
esetekben szükséges a hirtelen elhatá-
rozás, ami nagy szerencse is.

Ilyen fontos esetekben vesszük
legjobb hasznát a meggondolás képes-
ségének. Itt ugyancsak össze kell szed-
nünk minden észbeli tehetségünket,
minden legcsekélyebb körülményt, min-
den viszonyt és lehetőséget mérlegelni
kell, meggondolni, megvizsgálni, meg-
fontolni, higgadt vérrel, nyugodt lé-
lekkel, nem szabad elfeledni, hogy igen
gyakran a csekélynek, hitványnak vélt
okok, melyeket figyelemre nem méltat-
tunk, épen a legkárosabb követke-
zményekkel járnak. Nem a lezuhant
óriási szikla idézi elő a legnagyobb
veszedelmet, mert hiszen az messziről
látható, de egy ökölnyi kő, melyet
gonosz kéz — vagy tán a véletlen is,
a vágányra helyezett, kivetheti helyé-
ből a gőzmozdony kerekét és az egész
vonat, emberekkel és szállítmányokkal
együtt a mélységbe zuhan.

De aki gondolkodni és meggon-
dolni tanult, aki megtanulta: gyors elha-

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Emberek.

Irta: **Engländer Rezső.**

Pihenő van. A szénbányából egyenként
szállingóznak föl a munkások. Sápadt, szén-
poros arcok jelennek meg a bányáüreg szá-
jánál, sötét földalatti titkokat kutató tekinte-
tek üdvözlik a napvilágot és néma örömmel
nyujtanak egymásnak kezét a nehéz munká-
tól fáradt emberek. — Egy-egy hálaima fakad
szívükben, valahányszor felkerülnek a föld-
alatti titkok sötét országából, mert egyik sem
tudhatja, valahányszor leszáll a föld mélyébe,
nem utoljára bucsuzott-e a napsütötte szép
világtól.

Tagbaszakadt hatalmas marcona alakok.
Az emberföltötti munka nem görnyeszti meg
őket, csak arcukat teszi sápadtabbá a bánya
nyomasztó levegője s az örökös veszély tudata.
Többet gondolkoznak, mint beszélnek s a
nézésükben van valami rejtelmes, titkoszerű,
mit olyan ember, ki a földalatti elemekkel
nem viaskodik, nem érthet meg.

Bátrak a veszélyben, kitartók a munká-
ban és nagyszívűek egymás irányában. Nem

csak a veszedelem közepette, hanem ezer
apró dologban is megnyilvánul önzetlenségük.

Most is, hogy letelepszene a körülhe-
verő kődarabokra s mindegyiket várja már a
szerény ebekkel valamelyik hozzátartozója,
előbb valamennyi végigtekint a társain: nem
maradt-e el betegség vagy egyéb okból egyik-
nek-másiknak az ételhozója; nem kell-e oszt-
kozni?

Ott vannak mind a pontos időre. Kinek
a felesége, kinek meg a gyermeke hozza.
Szépen odaülnek a falatozó, kenyéradó család-
tag mellé és tartják sok szép szóval, gond-
ülő mosolylyal.

Csak egy ember ül még egymagában s
homlokát kezébe fogva, komoran bámul maga
elé. — Ehhez — úgy látszik — hozzá van-
nak szokva, mert senki sem ütközik már meg
rajta. Csak egy öreg munkás csóválja rosszaló-
lag a fejét.

— Már megint késik asszonyod!?

— Késik, — volt az egyhangu felelet.

Többet nem beszélnek. — Látják, hogy
rosszkezdvi, nem akarják ingerelni.

A hegyoldalon azalatt feltűnik egy piros-
szoknyás, pirosfejű asszony. Könnyű ru-
ganyos léptekkel jön fel a lejtőn. Kezében

nagy piros virágos kendőbe kötött bögrét hoz.
Piros az egész asszony. Mint egy nagy piros
folt, mozog fölfelé.

— Jön az asszonyod, szólal meg ismét
az előbbi öreg.

— Látom.

Az asszony odaér. Dévaj nevetéssel sik-
lik végig a tekintete valamennyin. Nézzétek:
milyen szép vagyok! — látszik mondani ez
a ragyogó tekintet és égő piros ajkai közül
vakító fehér fogsor villan elő amint moso-
lyogva köszönti őket.

Kelletlen halk mormogásban jön a felelet.

Az asszony nem törődik vele. Nem törö-
dik az ura mogorva arcával, haragosan össze-
rántolt homlokával sem. Leállítja a bögrét és
kezdi kioldani a kendőt.

— Megint késél, mordul rá végre az
ura. Azt hiszed, hogy ide is ünneplőbe kell
öltözni. Nézz itt végig, látsz-e egyet is, aki
nem a hétköznapi gunyájába jött volna; csak
noked kell kiöltözni pirosan, kackiásan, mintha
bizony tetszeni akarná valakinek. Engem meg
megváratsz.

Az asszony nem szól semmit, de a keze
remeg az indulattól és olyan erős mozdulat-
tal tartja oda a bögrét az ura elé, hogy a
forró étel annak az arcába fröcscesen.

tározással, bizton, két csekély baj közül a kisebbiket választani, az helyesen fog határozni, nagy, komoly, megszire kiható kérdésekben is.

A létért való küzdelemben akkor vivhatjuk ki a diadalt, ha kora ifjuságunktól kezdve ahhoz szoktatjuk magunkat, hogy nemcsak a pillanatnyi ötletnek, az indulatoknak és vágyaknak, de a józan észnek is helyet adunk a tanácsban; pedig az elnöki szék legyen az övé, midőn az élet jelentéktelenebb, mindennapi eseteiben határozunk kell; ha ezt megszoktuk, akkor fontosabb kérdésekben is hallgatni fogunk az elnöklő ész szavára és ha annak józan szavára és sugallatára hallgatni tanulunk a fontosabb kérdésekben, akkor meglesz könnyítve az elhatározás a legfontosabb kérdésekben is.

A legfontosabb kérdések pedig az élettársnak és a kenyérkereseti pályának a megválasztása, mert ezeknek helyes vagy helytelenségétől függ az emberek életboldogsága vagy boldogtalansága.

A tanítóóság, mint a magyar ipar védője.

A *Nemzeti iskola* című ismert politikai tanügyi lap lelkes fölhívással nemes harcra szólítja a hazai tanítóóság tábort, a magyar ipar védelmére.

„Harmincezer tanító legyen a magyar iparnak harmincezer őrállója. Saját példájával járjon elől, hogy szerény háztartásában egy zsebkendő se legyen, amit osztrák ipar adott. A tanító-lakás küszöbén álljon első sorban az igazi vámsorompó; hadd lássák azt mások is, akik a példa nélkül közönyösek. S aztán ha megkezdik a munkát az ifjusági egyesületek, a gazdakörök és más egyesületek, a tanító legyen az első az agitálók között. A falu botosait kényszeríteni kell, ha a szép

szó nem használ, hogy csak magyar iparcikket áruljanak. Ha az sem használ, olyan ember boltját kerülje el a tanító s különösen iskolája részére ne vegyen onnan egy ív papirost se“.

Hétről-hétre rámutat a lap egyes dolgokra, melyek valóságos szegényfoltjai közéletünknek.

Még csak az 1904. évi forgalmi kimutatások állanak rendelkezésre s azok szerint hazánkba Ausztriából 989.295.000 kor. értékű árut és terményt hoztak be. Jellemző például hozza föl, hogy „sétabotot, fapipát, ostornyelet, szivarszopókát 3.225.500 korona értékben veszünk. Ha a mi hazánkban egy bokor sem volna, még akkor is szegényleni lehetne ezt, de ezekhez a fa legnagyobb része a mi erdeinkben termett.“

Álljunk hát sorompóba!

„*Tanítók vigyázzatok!* Magyar földön 1904-ben 9.188.013 korona értékű osztrák cukor fogyott el.

A *bécsi rongy*. 212.928.115 korona pamut, pamutfonal, pamutáru értéke után huzott hasznot az osztrák kereskedelem a magyar éhjelenségéből.“

Az eféle cikkek kiszorításában a tanítóóság valóban sikerrel harcolhat.

„Harmincezer tanító talán elég hatalmas tábor arra, hogy oda állítsuk a vámsorompót minden magyar ember küszöbére, melyen át csak hazai iparos léphet.

Ez lesz a magyar tanító legszebb új honfoglalása.“

Ugy legyen!

H i r e k .

A Nesztor.

— Emlékezés Papp bácsira. —

— aug. 5.

... Eltemettük az öreg urat: az összes magyarországi bírósági jegyzők jólelkű nesztorát, a zombori kir. törvényszék legidősebb hivatalnokát s egyben legelső aljegyzőinek is egyikét, kinek egyénisége, — mint ilyenek, a lokális érdekesség mellett nem nélkülözött bizonyos országos jelentőséget sem. Némi

mulasztás-számba menne tehát részünkről, a rohanva haladó kor gyermekeitől, ha szépen megelégednénk azzal, hogy a jó öreg a napihírek szürke rovatában, egy-két sablonos sorban parentáljuk el.

Elköltözött az élők sorából a mi öreg barátunk. Épen neki kellett oly hamar elmennie, — hiszen csak rövid ideig volt igazán beteg, — ki a halált ugyszólván kutyába se vette. Nem félt tőle.

— Egyszer úgy is meg kell halni mindenkinek — szokta volt mondogatni. Dicsékedve emlegette sokszor, hogy világéletében soha se volt beteg, azt se tudja, mi a fejfájás — chinint meg — a mai nemzedéknek ugyszólván mindennapos eleségét — még álmában se látott. Egyszer mégis beteg lett s nem is épült fel többé.

Ha az angyalok Gladstonet a „great old man“-nak, a „nagy“ öreg embernek nevezték el: mi bátran ráadhatnánk szegény Papp bátyánkra a „good old man“: a „jó öreg ember“ elnevezést. Jólelkű, becsületes ember volt tetőtől talpig, megáldva azzal a józan, tisztességet igénylő világnézettel, melynek birtokában erős lélekkel, Istenbe vetett bizodalommal hordozta az élet keresztjeit. Ha életében egyszer-másszor csalódott, — pedig voltak ám csalódásai — erős lelkét világért sem ejthette hálójába a tompa csüggedés, a kishitű kétségbeesés: az életviszonyok változásai között mindig meg tudta találni a kellő vigasztalódást.

Páratlan jó kedélyű öreg ur volt. Csak olyankor mutatott némi levertséget, mikor az élet gondjai egyszer-másszor erőt vettek rajta, no meg utóbbi időkben, mikor benne volt már az élete fátylát kioltó betegség csirája. Az életviszonyok derüesebb megnyilvánulásai s a különböző emberi jellemek kisebb-nagyobb fogyatékoságai felett kevés ember tudott oly igazán szívből nevetni, mint épen ő. Egészséges kedélyvilága az élet komoly jelenségeinek is rögtön megtudta találni a derüesebb oldalát. Volt idő, mikor ezt a tulajdonságát az őt csak felületesen ismerők félremagyarázták. De ő erre is megtudta adni a megfelelő magyarázatot.

— Életszükséglet az, — elmélkedett nem egyszer, — hogy bizonyos mértékig mindenkiben legyen egy kis könnyelműség, mert ennek hiányában a törekeny emberi lélek aligha vivhatná meg sikeresen a harcot az étellel!

A jó öreg ur becsülettel, tisztességgel küzdött végig a harcot az étellel, de a végzet törvényei szerint a halállal már az ő különben erős szervezete sem tudott megbirkózni.

Az elköltözött öreg barátunkat mindig józan, tiszta életfelfogás, helyes ítélőképesség jellemezte, mely, — ha sorsa annak idején másként alakul, — a bírói kar számottevő tagjává tehetné volna őt.

Nagyon nehéz megszoknunk, hogy az ő alacsony, jóságos alakja nem jár-kelel többé közöttünk. Pedig úgy van: elment visszajöhetlenül. Eleget tett annak az általa sokszor hangoztatott parancsnak: egyszer mindenkinek meg kell halnia . . .

Mind, akik csak ismertük őt, kegyelettel őrizzük szívünkben az ő emlékezetét . . .

Zs. B.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Köporossy Mária tanítónőt Szabadkára, a XI. fizetési osztályba segéd-tanítónővé kinevezte.

— Véletlen, mormogja elfogultan, amint az ura haragosan, kigyult arcát látja.

A komor embernek ököbe szorul a keze, de leküzdi haragját. Végigtörli arcát a zubbonya ujjával és hozzáfog az evéshez. Mikor elvégezte, leteszi maga mellé a bögrét és ismét komor gondolatokba merül.

Az asszony azalatt letelepedett. Most lassan odakuszik s doromboló, hizelgő cica módjára odadörzsöli gömbölyű arcát az ura vállához.

— Hát meg sem köszöni kigyelmed? — duruzsolja.

A szája csábítóan mosolyog fel rá, de a tekintete átvillan egy vállas, hatalmas fiatal bányászlegényhez és belemélyed a szénporos areból kiragyogó tüzes szempárba. Összetapad a nézésük, mint két villamos szikra.

Az ura észreveszi és durván hártja el magától.

— Eredj!

Az asszony szemére huzza piros fejkendőjét, mintha szegyenkező pirulását akarná rejtteni, mialatt még egy gyújtó pillantást vet a fiatal bányászlegényre. Aztán visszaköti a bögrét a kendőbe, negédesen meghimbálja gömbölyű csipőit, pusztá megszokásból né-

hányszor végigsimitja szoknyája ráncait és mint aki tudja, hogy néznek utána, tetszelegve indul le a hegyoldalra.

A többiek is lassankint utnak erednek s a munkások megindulnak a bányáüreg felé, hogy ismét leszálljanak a mélybe, ezer veszély között folytatni nehéz munkájukat.

A piros asszony ura és a fiatal bányászlegény maradnak utoljára. Megállnak egy percre. Mindkettő érzi, hogy mondanivalójuk van egymásnak.

— Mi van köztetek? veti oda az asszony ura nyers hangon a kérdést.

A legény elsápad, de nem a félelemtől, hanem a szó súlyától, mit ki akar mondani. Végre elszántan fölveti a fejét és szeme közé néz a társának:

— Szeretem az asszonyodat.

Amaz megtorpan, mint egy szügyén talált paripa.

— Igen, szeretem, folytatja a legény; de nem mondtam neki, mert én becsületes ember vagyok. Ő is szeret. Ő sem mondta, de megvallja a mosolya, a szeme villanása, minden forró mozdulata. Nem tudom: mi lesz a vége.

(Vége köv.)

Előléptetés. A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Fodor Sámuel újvidéki állami felsőkereskedelmi iskolai rendes tanárt a VIII. fizetési osztályba léptette elő.

Orvosválasztás. A kiskéri orvosi állásra dr. Schmidt Oszkár mélykúti orvost választották meg.

A csajkás pör. A csajkások negyven-ezer hold földje ügyében két évtizede húzódo per a napokban érdekes döntésre jutott. Az újvidéki törvényszék mint urbéri bíróság a granicsárutódok kérelmének helyt adott és így a perrel megtámadt csajkás községek aligha nem pörvesztesek lesznek. Az érdekes pör története különben a következő: Tizen-négy csajkáskerületi község lakói pert indítottak községeik ellen, miután a csajkás 40000 holdat a határöröknek és ezek családjainak adta az adománylevél, nem pedig a községeknek. Hosszu éveken keresztül folyt már a nehéz, nagy pör, de hiába. Végre néhai Miloszávyevits Milán, a csajkások volt képviselője, akit két év előtt meggyilkoltak, évekig tartó fáradságos és költséges kutatás után megtalálta a bécsi császári levéltárban az adományozó levelet és megindította a pert a földeknek felosztása iránt. Halála után a pert volt irodavezetője, dr. Petrovics János szabadkai és dr. Szmik Lajos budapesti ügyvédek fejezték be. A törvényszék meghozta ítéletét és a keresetnek — mint említettük — helyt adott.

Érdekes találkozó. Sűrűn olvassunk a lapokban 20—25 vagy 30 éves találkozókról, de az már ritkaság számba megy, hogy 65 éves találkozóra jöjjenek össze az együtt érettségét tett emberek. Ilyen ritka találkozó volt a múlt héten Nyitrán. Az 1842. Baján érettségizők közül már csak hárman vannak az élők és e közül is kettő bácskai és pedig Bende Imre nyitrai püspök és Milassin Jakab nyug. járásbíró Szabadkán. Az osztálytársakat a nyitrai püspök látta vendégeiül.

Szövőgyár Szabadkán. Egyszabadkai bank kezdeményezésére szövőgyár létesítését tervezik részvénytársasági alapon. Az új részvénytársaságot 200,000 korona alaptőkével alakítják meg.

Fizetéképtelenség. Jeftics Bózsó moholi kereskedő 18000 korona tartozással fizetéképtelen lett.

Gondnokság. A szabadkai kir. törvényszék Lakatos Erzsébet örszállási és Janó Dávid kishegyési lakosokat elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Szabad a vadászat. A vadászdiesség aratására megvirradt a hajnal. Szabad a vadászat már fűjre, fogolyra és fácánra s a hó közepén már a nyulazás is megkezdődik. Aki tudja, hogy mily hatalmas erő a szenvedély, az képes megérteni a vadászszendvedélyt. Nimród fia nyugha'atlanul várják azt a napot, melyen felszabadul a vadászati tilalom alól a határ s szabadon lehet a repülő és futó vadat zsákmányul ejteni. A pihenés, a vadászévezetekben való hosszas koplalás után szólhat megint a puská s keresheti a fogolyt a gazokban a jó angol vizsla.

A magyar hadsereg német. Megbotránkoztató esetről ir zentai tudósítónk. Annál megbotránkoztatóbb az eset, mert hiszen ismeretes, hogy van hadügyminiszteri rendelet, amely meghagyja, hogy a hatóságokkal a közös hadsereg magyarul tartozik levelezni hivatalos ügyekben. Ügylátszik, vannak ezredek, melyeknél a hadügyminiszteri rendelet bliktri, smarn, ha a rendeletben arról van szó, hogy a magyar nyelvnek megadandó a maga joga. Ezen ezredek a Gehorhsammkeit nevében kioktathatná a hadügyminiszter, mert talán az is megbotránkoztatja az unbedingte Unterworfenheitet. Az eset, melyről zentai tudósítónk ir, a következő: Zenta város közgyűlése arra kérte a hadkiégszítő parancsnokságot, mentse föl az idén a városi tisztviselőket a nagygyakorlat alól. A parancsnokság végzése megjött *német nyelven*. Elutasítja a város közgyűlésének kérelmét s *meghagyja*, hogy maguk a tisztviselők kérjék a gyakorlat elengedését, *de németül*. A tanács és a közgyűlés magyar kérvénye tehát semmit sem számít mindenféle hadügyminiszteri rendelet, minden tulipán dacára sem.

Elseje pénz nélkül. A híres, gazdag Bácsországnak egyik községével megesezt az, hogy elsején nem tudta tisztviselőit kifizetni. És ezzel Óbecse községnek tisztviselői és alkalmazottai dicselkedhetnek, hogy a házipénztár a kongó ürességtől képtelen volt elsején kötelezettségeinek eleget tenni. Másodikán végre sikerült valahonnét pénzt szerezni és így a tisztviselők és az alkalmazottak megkaphatták jogos járandóságukat.

Miért hideg a nyár? Az idei nyár néhány meleg nap kivételével, hűvös, sőt hideg volt. Hogy mi ennek az oka, eddig nem tudtuk; de egy angol csillagász tudja és a londoni újságokban meg is írta. A kellemetlen időjárás, ugymond, nem véletlenség. Ennek így kell lenni és ennek oka egy kis üstökös, amely hirtelen fölbukkant a Hal csillagképlete előtt és a nappal szemben foglalt állást. Ezt a jelenséget június 15-én vették észre először s valószínű, hogy szeptember 4-ig fog tartani. El kell tehát készülnünk, hogy augusztus közepéig állandóan hűvös és esős idő lesz. Az üstökös reggel 3 órakor tűnik fel az égboltozaton és napkeltekor ismét eltűnik, tehát csak rövid ideig látható.

Elfogott betörő. Lapunk múlt számában megemlékezünk arról a vakmerő betörésről, amit egy ismeretlen egyén fényes nappal elkövetett özv. Szalay Károlyné kárára. A rendőrség buzgó nyomozásának meg lett az eredménye, mert súlyos gyanúok alapján letartóztatta Goretits Péter rovott multu, lopásért már többször büntetve volt egyént. A letartóztatás alkalmával váltig erősítette, hogy a kérdéses betörést nem ő követte el, de amidőn megmotozták, találtak nála körülbelül 2000 korona értékű ékszert és az ellopott készpénznek javarészét. Most már belátta, hogy tagadásával úgy sem érne célt, töredelmesen bevallotta bűnét. A rendőrség a múlt szombaton átkísérte az ügyészséghez, ahol vizsgálati fogságba helyezték.

Jóváhagyás megtagadása. A belügyminiszter a kivándorlók tengerentúli szállítására engedélyt nyert „Cunard Steam Ship Company Limited” liverpooli hajóstársaság által Újvidék szab. kir. város területén ügyletek kötésére meghatalmazottul alkalmazott Lederer Jenő meghatalmazásához jóváhagyását megtagadta.

Zsidó drótostót. Szinte lehetetlennek tartanók, hogy ilyen is van, ha hivatalos irás nem tanuskodik róla. Ez a hivatalos irás pedig körözlevél. Aradmegyében köröznek egy Glück Sámson nevű hatvanhatéves zsidó drótostót. Valami apróbb kihágást követett el s ezért egy napi elzárásra ítélték. Ő tudomásul vette és ment — drótozni. Ki tudja, hol reperálja most a defektus eserep-hünyban szenvedő bádogedényeket. Mert hát szorgalmasnak kell lenni, nagy a familia, négy gyermek van otthon s már unokák is vannak. Az öreg pedig — tán az egyetlen zsidó drótostót — járja a falvakat s kábálja, mint nem zsidó kollégái: drótozni vasfazekat, fótózni.

Dinnyeérés. A dinnyepiac már szokatlanul élénk. Az idén korán érett a dinnye és pompás minőségű. Más években augusztus közepén kezdődött a dinnyeszezon, míg most már javában benne vagyunk. De ez is a természetes, mert hiszen már jövő szombaton Lörinc napja lesz, ez pedig a dinnyeérés teljét, sőt hanyatlását szokta jelenteni.

A vándorló Bácska. A szegedi kereskedelmi és iparkamara most kiadott évkönyve érdekes számokat közöl a Bácska népeinek vándorlása felől. A tavalyi évben kivándorolt Bácskából 4319 lélek, hazatért 1193, a pénz pedig, amit hazaküldtek, 3 millió 382560 korona 61 fillér.

Letartóztatott cigánykaraván. Ebben a cigányvilágban csakugyan rá jár a rud a Fáraó ivadéka. A csendőrség, ahol csak felbukkan egy ilyen cigánykaraván, letartóztatja és erősen kutat a feketebőrűek multja után. Legutóbb a magyarkanizsai határban a csendőrség letartóztatott egy cigánykaravánt, mely hat kocsin vándorolt a város mellett. A férfiak megszöktek, azonban sikerült őket elfogni és az egész karavánt bekísérték a község házába.

Elfogott templomrabló. Tudósítónk írja, hogy a bajmoki csendőrség egy veszedelmes, országos betörőt fogott el. A bajmoki róm. kath. templomot most alakítják újra, az összes templomi felszerelést tehát az elemi iskola nagytermébe hordták és ott őrzik. Ugyanitt tartják az istentiszteletet is. Szerdán reggel a járókelők észrevették, hogy az ablakok fel vannak feszítve. A csendőrség rögtön helyszínén termelt és látta, hogy az iskolában betörők jártak, de értékesebb tárgyakat nem vittek el. Nyomozás közben jelentkezett a csendőrségnél egy gyanus külsejű alak és talán azért, hogy a gyanút magáról elhárítsa, azt panasolta, hogy előző este mámoros fővel elaludt az utcán, miközben kiloptak a zsebéből 165 koronát és egy ezüst órát aranylánccal. Erdélyi László őrmesternek, — ki már több ízben adta tanujelét annak, hogy ügyes nyomozó — rögtön gyanusnak tünt fel az egész kitalált mese és a „kárvalottat” kereszt-kérdésekkel annyira sarokba szorította, hogy végre kénytelen-kelletlen bevallotta a bűnét. Orosz Mihálynak hívják, szabolcsmegyei és betörésért már többszörösen volt büntetve. Legutóbb Sátoraljaujhelyen ült templomfosztogatásért három évet, honnét csak ez évi áprilisban szabadult meg. A csendőrség a tolvajt átszállította a szabadkai ügyészséghez.

Szerbek garázdálkodása. Boldogasszonyfalváról írják, hogy ott nagyon kínos ügyben mozgolódnak a szerbek. A holdogasszonyfalvai postamesternek ugyanis még május havában felmondták a lakást a postahelyiséggel együtt. A postamester kénytelen volt lakás és postahivatalknak alkalmas helyiség után látni. De az egész falu elutasította és az elutasítást mindenütt azzal okolták meg, hogy „legyen a posta szerb.” A 3500 lelket számláló község lakossága túnyomóan szerb és így a posta hajléktalan maradt. A postamesternek végre is jelentést kellett tennie a temesvári postaigazgatóságnak, ahonnan most azt a feleletet kapta, hogy azon esetre, ha augusztus elejéig a postamester megfelelő lakást nem kap, a postahivatalt Boldogasszonyfalván megszünteti. Reméljük, hogy az eset nem marad emyiben.

Betörés egy járásbírói hivatalba. Az óbecsei járásbírósi hivatalos helyiségeibe esütörtökön éjjel betörték. Reggelre minden feltörve, szétdobálva hevert a szobában és az ablak be volt zúzva. A betörők hosszu létrát támasztottak a kapolna felőli kertben az épülethez és azon mentek fel. Az ablakot benyomták, kinyitották és a járásbírói asztalait fölfeszegették. Pénzt kerestek, mert semmi iratot sem vittek el. Tudták, hogy egyik-másik tisztviselő fiókjában szokott pénz lenni. Másnap reggel rögtön jelentést tettek a csendőrségnek és a tettesek 9 órára már kézrekerültek. Moholi kőműves inasok voltak.

Lebukott a vonatról. Végzetes szerencsétlenség történt kedden a Zentáról Szabadkára menő vonaton. Menda Illés béreslegény a vonat lépcsőjére ült s a szabadka—szegedi elágazásnál a vonat zökkenésére olyan szerencsétlenül bukott le a lépcsőről, hogy a fejét a kavicsos töltés teljesen összezúzta. Állapota életveszélyes.

Brutális rendőrök. Szabadkáról írják, hogy Molnár Gilice András szabadkai tolvajt összetűzés közben Milánkovits Bódog és Kopilovics Ferenc rendőrök elverték és az ütlegetés következtében a bűnös multu egyén meghalt. A terhelő bizonyítékok folytán a rendőröket letartóztatták és átkísérték az ügyészség fogházába. Molnár Gilice András holttestét felboncolták, amikor is nyilvánvalóvá lett, hogy Molnárt bántalmazás közben gázolni, hasba vágni és erősen rugdalni kellett, mert halálának közvetlen oka bélrepedés folytán beállott elvérzés volt.

Cigányfosztogatás világos nappal. Tudósítónk írja: A Palánka—Szépliget között levő akácerdő mellett történt penteken délelőtt, hogy egy illokra tartó kulai kovácsmestert egy ugyancsak Kuláról ideszakadt cigánybanda bevonszolt az országútról a közeli kukoricásba, ahol 1800 koronáját tőle elrabolta s a mestert szabadon eresztette. A csendőrség a banda nyomába van.

Alhanagos csendörök. Mult hó 28-án bucsu volt Kishegyesen. Az ünnep szépen, rendben folyt le. De mert az ilyenkor történni szokott verekedéseknek nyoma sem volt, hát a kirendelt csendőrség 2 tagja kapott egymással hajba. Éles golyóval töltött fegyvert ragadnak egymás ellen, kevés volt a hiba, hogy vérengzés nem történt. A többi csendőrök idejében közbeléptek s a verekedőket szétválasztották. Majd pedig megvasalták s Topolyára szállították őket.

Bernschütz Jóska elítélve. Bajáról írják: Egy nagystílű gonosztevő fölött mondotta a mult kedden szigorú ítéletet a törvényszék. A gazembernek, aki már sok dolgot adott a magyar igazságszolgáltatás embereinek, szűkebb hazája Baja, itt született. Bernschütz hatrendbeli betöréses lopás és csalás büntetével vádolva állott a bíróság előtt. A kérdéses bűncselekményeket Baján, Bajaszentistvánon, Budapesten, Alagon, Ujvidéken és Vácon követte el, mind a hat helyen nem csekély károkat okozva. Bernschütz a tárgyalás során mindent tagadott, de a tanuk vallomásaival minden egyes vád beigazolást nyert, úgy hogy a bíróság nyugodt lelkiismerettel bűnösnek mondhatta ki a felsorolt bűncselekményekben. Bernschützöt a törvényszék 4 évi fegyházra ítélte, amely ítéletben a „jó” gyerek azonban ártatlanságát hangoztatva, nem nyugodott meg.

Felülfizetések. A Kereskedők Testülete és a Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete által f. évi július hó 27-én rendezett színi előadással egybekötött táncestélyen felülfizettek: Spitzer Sándor, Weidinger S. és Zs., Roheim cég 25—25 kor., Törley Józ. és trsa (Budafok) 20 kor., Ungár Gyula 11 kor., Falcione Gusztáv, dr. Falcione Nándor, Holländer József, Schlieszer Testvérek, Engel Mór, dr. Gál Rezső, Edesky L. (Budapest), Rosner & Reichfeld (Bécs), Délvidéki r. t. 10—10 kor., Mayer Armin & Comp (Bécs) 6 kor., id. Heindlhofer, Teltseh Gáspár, Sztrilich, Mayer István, Karakásevits, Müller Gyula, Báits Vitomir, Kolár József, Dömötör Aurél, Stein Jakab, Schön Adolf, Goldfahn Sándor fia, Antits, Spitzer Vilmos, Pauncz Sándor (Budapest), Mattoni Heinrich (Budapest) 5—5 kor., Bikár P. Milutin 4 kor., Vukicsevits S. és társa, Heindlhofer Róbert, Than Herman, Bugarszky és Popov, Oblát Károly, Bosnyák Ernő, Rotter János (Römersadt) 3—3 kor., Siskovits nővérek, Frey Imre, Markovits György, Metz József, Löwinger S. (Budapest), Mandl Dezső, Hay Ignác, Szeles Jenő, Löwy Testvérek, Szabó Nándor Péter, Gubicza György, Oblát Henrik, Bodnár Soma, Bondy Arnold, Joszimo Szvetozár, Birnbaum Ella 2—2 kor., Reisz Sándor 1 kor., 80 fill., Klopferné Kaufmann Emil, Kallos Sándor, Dsauts Gyula, Gergurov György 1—1 kor., N. N., N. N. 40—40 fill. A színi előadáshoz szükséges tárgyakat, valamint a butorokat Adler Adolf cég, a dísz tárgyakat Keszler Ede, özv. Pock Lászlóné és Stein Jakab cégek voltak szívesek díjlanul rendelkezésre bocsájtani. A rendezőség ezután mond köszönetet a fenti felülfizetéseket s átnegedésekért.

Tolvaj cigány. Kolompár Imre óbecsei illetőségű cigány városról-városra, faluról-falura kóborol és ami a kezéig érkezik, magával szokta vinni. Ámde Törökbecsén a mult heti piacon pörül járt, mert amidőn Szever Szima papucsosmestertől egy pár papucsot elcsent és tarisznyájába dugott, az éppen arra menő ügyeletes rendőr a tettet észrevéve, nyakoncsipte és a kir. járásbírósnak átadta, hol Kolompár a zárkában ülve most azon gondolkozik, hogy kiszabadulása után hol fogja mesterségét újból megkezdeni? — Mert bizonyos, hogy erről a szarka természetéről nem szokik le.

Béka az asszony gyomrában. Bácsföldvári tudósítónk érdekes eseményt jelent. Ugyanis Fábán Mihályné, ottani lakos gyomrában egy eleven béka volt. Az asszony néhány év előtt, valószínűleg vízben megitta az akkor még kis békaporontyot, mely azóta gyomrában nagy békává növekedett. A napokban szokása ellenére pálinkát ivott az asszony, amely aztán a békát a szájon át kihajtotta az asszony nagy rémületére. — Így szól a híradás és leadjuk azt, mert a

gyomorban megnőtt béka esetek is olyanok, mint a fiumei cápa, a mely időközönként kísért. Ime tehát itt van nyári szenzációnak.

Mennyit ér egy ember? Holt Erastus dr. portlandi tanár tanulmányt írt az ember gazdasági értékéről. Szerinte minden koru embernek megvan a maga gazdasági értéke. És ez nem a szerint változik, hogy kinek mennyi a pénze, az ingó és ingatlan vagyona, hanem csak attól függ, hogy az ember milyen idős, mennyire fejlett és egészséges. Holt dr. számítása szerint az egy esztendő, jól kifejtett gyermek gazdasági értéke 347 korona 15 fillér. Az egy és négy esztendő közötti 2892 korona 68 fillér. A 4—9 éves gyermeké 7554 korona és 96 fillér; a 15—19 évesé 15.096 korona 35 fillér. Tovább aztán így változik az ember értéke: 19—24 évnél 15.923 korona 55 fillér; 25—34 évek között 14.761 korona 70 fillér; 35—44 évig 13.082 korona 95 fillér; 44—54 év táján 10.390 korona 45 fillér; az 55—64 éves korban 4993 korona 70 fillér; a 64—69 évek között 2427 korona 80 fillér és így tovább. Holt számítása szerint az ember gazdasági értéke születésétől kezdve folytonosan emelkedik egész huszonnégy éves koráig, amikor a legnagyobb. Ezentúl fokról-fokra, jobban mondva évről-évre hanyatlik annyira, hogy például a kileneven esztendő ember gazdasági értéke már csak 410 korona, tehát csaknem annyi, mint az egy éves gyermeké. Mindenesetre szó fér még ahhoz, hogy honnan vette az amerikai tudós ezeket a számokat, de erről már ő felel.

Az ember körme. Az amerikai örökös elfoglaltsága mellett is, úgy látszik, mindenre ráér. Így egy ottani ujság kiszámította, hogy körünk, átlagos hetven év alatt, hét láb, kilenc hüvelyknyire nő meg. Hetenkint egy harmincketted, évenként tehát másfél hüvelyknyire nő. Ujjunkon a közönséges köröm ötötől hónap alatt teljesen újra képződik, s így nyilvánvaló, hogy hetven esztendőnk korunkig 186-szor újul ki a körünk. Ha már most minden egyes köröm hosszát fél hüvelyknyire vesszük, akkor látjuk, hogy az embernek hetven éves korában minden egyes körme hét lábat és kilenc hüvelyket tenne ki s valamennyi meg hetvenhét és fél láb hosszúra nyulna, ha sohasem nyírná le.

TANÜGY.

Zombor szab. kir. város felső kereskedelmi iskolájában a tanulók felvétele szeptember hó 2., 3. és 4-én történik, mindenkor d. e. 9—12 óráig. Az intézet rendes tárgyai: vallás, magyar nyelv és irodalom, német és francia nyelv, történelem, földrajz, mennyiségtan és politikai számtan, kereskedelmi számtan, természettan, irodalmunkat, keresk. könyvtel, keresk. levelezés, keresk. ismeretek, közgazdasági és jogi ismeretek, vegytan és áruismeret, szépirodalom; rendkívüli tárgyak: szerb nyelv, német tárgyalási gyakorlatok, gyorsírás, gépírás, tornázás és vívás. A felső kereskedelmi iskola három évi tanfolyamból áll, ugyanannyi osztállyal, amelyek alsó, középső és felső osztály nevet viselnek. Az alsó osztályba olyan tanulókat veszünk fel, akik a gimnázium, reál-, vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel elvégezték; a középső és felső osztályba csak az előző osztály elvégzése után lephet a tanuló. A felső osztályu tanuló az iskolai év végén a vallás- és közoktatási és a kereskedelmi miniszterek képviselői jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek, amely képesítés tekintetében a gimnázium, reál-, vagy bármely más felső keresk. iskola éretts. vizsgálatával egyenlő értékű, eszerint jogosít a katonai egyévi önkéntességre is. Miután egy osztályba 40 tanulóval több nem vehető fel, előjegyzéseket már a nagy szünet alatt fogadjunk el. A zombori illetőségű tanulók tandija felvénekint 34, a vidékieké 44 korona; ezenkívül beírás alkalmával fizetendő: felvételi díj fejében 4 korona, az orsz. tanári nyugdíjalapra 6 korona, az ifj. könyvtárra 2 korona és az év végén kiadandó értesítőre 1 korona. Előjegyztetés alkalmával a felvételi-, könyvtári- és értesítői díjak, összesen

7 korona előre lefizetendő. Szegény sorsu, jó előmenetelt tett tanulókat teljes tandíjmentességben részesítünk és tankönyvekkel is ellátunk. Minden egyébre nézve az igazgatóság készséggel ad felvilágosítást és szívesen ajánl megbízható családokat, amelyek kiválasztásánál arra is gondot fordítunk, hogy tanulóink a helyben elterjedt magyar, német és szerb-horvát nyelvet, otthoni társalgás útján is, elsajáthassák. A zombori felső kereskedelmi iskola igazgatósága.

HIRDETÉSEK.

Házeladás.

Zomborban, Radics-utca 1. számú házam szabadkézből eladó.

Bővebbet a tulajdonosnál.

Özv. Gergurov Jakabné,
Zombor.

Arverési hirdetmény.

A szekszárdi kir. közalapítványi gazd. Felügyelőség részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a magyar tanulmányalap tulajdonához tartozó fajsi földbirtok és vadászati-, valamint a belvízi halászati jog 1907. évi október hó 1-től számított hat évre, — a dunai halászati jog pedig 1911 évi december 31-éig terjedő időre bérbeadni szándékolatván, e célból a zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás a szekszárdi kir. közalapítványi gazd. felügyelőség hivatalos helyiségében 1907. évi augusztus hó 22-én délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Bérbeadás alá kerül:

1. a fajsi dunabalparti 275⁷¹⁶/₁₆₀₀ holdas birtok,
2. az élődunai halászati jog,
3. a holddunai " "
4. a vadászati jog. " "

A két templomgondnok bérletében levő 12 kat. hold nem kerül árverés alá, — de ezen 12 hold a birtok más részén lesz kijelölve. Ezen 12 hold bérletére tehát ajánlat nem teendő, mert ezután a jelenlegi szerződés feltételei és az összes adók aránylagos viselése mellett azon bér lesz fizetendő, mely a tagbirtok után holdankint eléretik. Ha a templomgondnokok abba bele nem egyeznének, azon esetben ezen 12 hold a tagbirtokkal együtt lesz bérbeadva.

Versenyezni kívánók felhivatnak, hogy az 1 kor. bélyeggel és a beigérendő évi bérösszeg 10% ának megfelelő bánatpénzzel, éva-dékképes értékpapirokkal, vagy takarékpénztári betéti könyvecskével ellátandó zárt ajánlataikat a jelzett nap délelőtt 10 órájáig nyújtsák be, mert későbbben érkező, távirati, vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A zárt ajánlatokban a beigérendő évi bérösszeg számokkal és betűkkel olvashatóan kiirandó és kijelentendő, hogy ajánlattevők úgy a bérleti feltételeket, valamint az ezeket kiegészítő jelen hirdetményt ismerik és azoknak magukat feltétlenül alávetik.

A zárt ajánlatok borítékján megjelölendő, hogy az ajánlat melyik bérletre szól.

Kiskoruk, eső vagy gondnokság alatt, vagy az uradalommal perben állók, vagy egyéb-ként kifogás alá eső személyek ajánlatai figyelembe nem vétetnek.

A bérbeadási feltételek az árverés napjáig az alulírott felügyelőség hivatalos helyiségében a délelőtti hivatalos órák alatt betekintheők, — a 275 holdas birtokot illetőleg a feltételek az érdeklődőknek — visszaküldés kötelezettsége mellett — kívánatra megküldhetők.

Kelt Szekszárdon 1907. július 30-án.

A m. kir. közalapítványi gazd.
Felügyelőség.

Kosztos diákok

a jövő iskolai évre elvállaltatnak intelligens tanító családnál, hol kellő felügyelet mellett, * * * gondos ápolásban is részesülnek. * * *

Cim: **SIPOS IGNÁC Zombor,**
Zöldfa-utca 6. szám. 244-9-2

A bezdáni ipartestületi betegsegélyző pénztártól.

20. szám.

bsp. 1907.

Meghívó.

A bezdáni ipartestületi betegsegélyző pénztár 1907. év augusztus hó 8-ik napjának d. e. 11 órájkor

a bezdáni általános ipartestület hivatalos helyiségében tartja

XII. évi rendes felszámoló közgyűlését

melyre a küldöttek ezennel tisztelettel meghívtnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság forgalmi jelentése.
2. A folyó év I. ső feléről szerkesztett zárszámadás, vagyonmérleg és statisztikai kimutatás előterjesztése a fölmentvény megadása iránt.

3. Az 1907. évi XIX. t. c. 196. § a értelmében a fennmaradt vagyonnak valamely helyi munkásbiztosító célra leendő fordítása iránti határozathozatal.

4. A nem biztosított munkaadók és a biztosításra kötelezett munkások kebeléből, a fennmaradt vagyonnak kezelésére egy 12-12 tagu bizottság megválasztása.

Bezdan, 1907. évi augusztus hó 3. án.

Türr Jenő, titkár.
Bogyó Sándor, igazgató-elnök.

Figyelmeztetés: Ha a felszámoló közgyűlés a fentirt napon határozatképes szám hiányában megtartható nem lenne, az esetben az újabb közgyűlés **f. évi augusztus hó 11-ik napján d. e. 11 órakor** fog a megjelentek számára való tekintet nélkül a fent megjelölt helyen és tárgyakra nézve megtartatni.

2192/1907.

Pályázati hirdetés.

Pályázat hirdettetik Csonoplyán elhalálozás folytán megüreesedett róm. kath. magyar-búnyó tannyelvű tanítói állásra **1907. évi augusztus hó 26-ig.** Évi javadalmazása: a) 800 korona készpénzben, b) 5 hold föld (holdja á 1200 □ öl) haszonélvezete adóteherrel, c) 24 korona az ismétlő oktatásért, d) szép kényelmes lakás melléképület és kerttel, e) törvényes korpótlék. — Az állás szeptember 15-én elfoglalandó. A kellően felszerelt folyamodványok a csonoplyai r. k. iskolaszékre címezve ft. Meszner István apát-esperes-plébános urhoz Bezdanba küldendők.

Csonoplya, 1907. július 25.

Deák Andor, világi elnök. 3-3
Kuts Endre, egyházi elnök.

Egy tulajdonomat képező

szélmalom

nagyobbszabásu, 2 pár kő és hengerrel, úgy az összes favitorla lebontás vegett eladó, de a téglanem.

Érdeklődők személyesen forduljanak hozzám.

Szenttamás, 1907. július 29.

3-2

Manojlovity Sándor

Zongoraórát

adok lakásomon, ugyszintén házon kívül is. A legjobb tan módszer mellett eddig is a legelőkelőbb családokban tanítottam szép eredménnyel.

Érdeklődőknek mindenkor szivesen adok felvilágosítást lakásomon (Eötvös József-körut 43.)

3-2

Óváryné.

Részletfizetésre!

A nagyérdemű közönség b. tudomására adom, hogy nagyobb forgalom elérése végett **villanyvilágítási berendezést, villanyos csillárokat,** amelyből óriási választék állandóan raktáron van, **leszállított árak és**

részletfizetés mellett is berendezem.

Kérem a nagyérdemű közönséget raktárom megtekintésére.

Költségvetéseket és terveket díjtalanul készítem.

Tisztelettel

TELTSCHE GÁSPÁR,

hatóságilag engedélyezett villanyvilágítási vállalatja.

*-30

Részletfizetésre!

Részletfizetésre!

Jótállás két év!

11/35.

1907.

Kihirdetés.

Kihirdetem, hogy a következő két házasság egymással házasságot szándékozik kötni, u. m.:

	Vőlegény	Menyasszony
Családi és utóneve és esetleg egyéb közlelbbi megjelölése	Meszler Sándor	Vida Julianna
Családi állapota	nőtlen	hajadon
Állása (foglalkozása)	gépész	
Vallása	róm. kath.	róm. kath.
Életkora és születési helye	26 éves, Főherceglak	20 éves, Hercegszántó
Lakhelye	Valpovó, Belistye gyártelep	Hercegszántó
Szüleinek családi és utóneve	Meszler Antal Horvát Natália	Vida Albert néhai Mutterer Antónia

Felhívom mindazokat, akiknek a nevezett házasságokra vonatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szabad beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt nálam közvetlenül vagy a kifüggesztési helyi községi elöljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) útján jelentsék be. Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesíteni, u. m.: Hercegszántón és a „Bácska” című lapban

Kelt Hercegszántón, 1907. augusztus hó 3-án.

Odry Andor,
anyakönyvvezető.